

Siska DEKNUDT

GevangenisaaImoezenier in Beveren

Energiek tikkende hakken in de gevangenisgang. Ze vallen stil. Een celdeur staat even op een kier, tot ze weer dichtklapt. Dan herbegint het getik. Daar is de aalmoezenier, weten de gedetineerden. „Ze herkennen me aan mijn stap,” lacht Siska DEKNUDT, „en ze kijken uit naar mijn komst. Het is een van de weinige momenten waarop ze gewoon mens zijn.”

‘In iedere mens rest een sprankel van de scheppingsvonk’

Ilse VAN HALST

Hoe ouder ze wordt, hoe meer ze beseft dat ze geluk heeft in het leven. Om te beginnen met de plaats waar haar wieg stond, zowel materiaal als emotioneel. Vandaaruit ervaart ze het als een opdracht en een verlangen om diegenen nabij te zijn die dat geschenk niet kregen en daardoor getekend door het leven moeten, en met mildheid te luisteren naar hun verhaal. „Wat zou er van mij geworden zijn als ik in hun schoenen stond?”, bedenkt ze luidop.

–U was pastoraal werkster in de parochie Goede Bijstand in Brussel. U nam en neemt tal van vrijwilligersengagements op. Twee jaar geleden werd u gevangenisaaImoezenier, eerst in Dendermonde, nu in Beveren. Is de zorg voor wie in de rand belandt een rode draad in uw leven?

Als kind had ik al de neiging de kant te kiezen van wie achterbleef. Ik had het moeilijk met Bijbelverhalen zoals die over de dood van de eerstgeborenen. Je zal maar dat jongetje of die mama zijn. Ik loop warm voor eerlijke en authentieke verbindingen. Dat is mijn heilige grond. Dat ervaar ik het sterkst bij wie wordt afgewezen door onze samenleving.

–Is het mogelijk de naaste te worden van een gedetineerde?

Het is een aartsmoeilijke opgave, niet in het minst omdat we in een sterk beveiligde omgeving op zoek moeten naar zorgaatjes. Pastorale zorg gaat ook over veiligheid, die van de binnenkant. Er is nood aan mensen die onvoorwaardelijk de mens achter de feiten blijven zoeken, hoe erg ook, en gevangenen kansen geven om het proces van introspectie aan te vatten. Die twee soorten veiligheid moeten elkaar in evenwicht houden. Anders riskeert een gevangenis een broeinest te worden.

–Raakt u het vertrouwen in mensen kwijt?

Integendeel. In gesprekken met die door de media vaak als monster afgeschilderde gevangenen ontdek ik hoe groot hun verlangen is om gewoon mens te mogen zijn en hoe groot hun onmacht, door hun zware rugzak. Ik geloof vast dat in iedere mens, hoe beschadigd ook, nog een sprankel van de scheppingsvonk gloeit, want de mens is bedoeld om lief te hebben. Die vonk wil ik leven inblazen.

Siska Deknudt: „Enkel door kansen op maat te creëren, voorkom je nieuwe mislukkingen.” © Frank Bahn Müller

–U werkt met mensen die zware feiten pleegden. Denkt u soms aan hun slachtoffers?

Geregeld vraag ik me af of ze boos op me zijn omdat ik probeer hun dader nabij te zijn. Dat begrijp ik. Ik heb niet het gevoel dat ik moet kiezen tussen dader of slachtoffer. Die vonk van menselijkheid proberen aan te wakkeren, is in ieders belang, zodat ex-gedetineerden als mens opnieuw gemeenschap kunnen vormen in onze samenleving.

„Veiligheid voor de buiten- en binnenkant moeten elkaar in evenwicht houden”

Alleen kun je dat verhaal moeilijk kwijt. Mensen menen dat je pleit voor een samenleving zonder grenzen. Dat is niet zo. Dat vraagt een gedetineerde ook niet. Hij weet dat hij gestraft moet worden. De media schilderen hem te makkelijk af als een slecht mens. De oplossing lijkt simpel: weg ermee en klaar is kees. Met hok-

jesdenken bouw je echter geen toekomst. Bovendien ervoer ik nog nooit dat een dader samenvalt met zijn feiten. Daarachter schuilt een menselijk verhaal en een diep verlangen verlost te geraken van het beest in zichzelf.

–Pleit u daarmee voor recht en gerechtigheid?

Je moet grenzen trekken, maar op een bepaald ogenblik ook opnieuw kansen creëren. Als gevangenen vrijkomen in een samenleving die een dikke witte lijn trekt tussen ‘de goeden’ hier en ‘de kwaden’ daar, achter de muur, en hen blijft vastpinnen op hun verleden, kan het niet anders dan verkeerd lopen. Bovendien is die lijn niet zo scherp, want er is ook crimineel gedrag buiten de gevangenis muren. En andersom ook goedheid binnen de muren.

Wie vrijkomt, moet een kans op maat krijgen. Dat is niet naïef, maar realistisch. Enkel zo kun je een nieuwe mislukking voorkomen. Daarom ben ik voorstander van herintegratie via overgangshuizen. Het heeft geen zin om kansen te creëren die niet haalbaar zijn. Dan worden kansen valkuilen.

Het verdiepen en verinnerlijken van de wet vanuit de Liefde, niet als vergelding, maar vanuit een verlangen naar gerechtigheid, is een van mijn lievelingsthema's uit het evangelie. Jezus leeft ons voor hoe Hij die lijn doorbreekt, er op zijn minst een stippelijntje van maakt, zonder afbreuk te doen aan die ondergrens. „Ga en zondig niet meer”, luidt zijn boodschap.

–Engageert u zich vanuit diezelfde bekommernis in het Centrum ter Preventie van Zelfdoding?

Ik wil het team en de vele vrijwilligers ondersteunen, die dag en nacht de vonk van levenswil trachten aan te wakkeren bij wie het niet meer ziet zitten. Als mens geef je jezelf toch niet zomaar op? Hoe zwaar is het gevecht dat je dan moet leveren? In het beste geval ben je omringd door mensen die je graag zien, in het ergste geval sta je er alleen voor. Daarom is het werk van onze vrijwilligers levensbelangrijk. Hopelijk zijn zij die ene mens die toch het verschil maakt.